LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Väyläverkon kehittäminen ja TAE 2026 (HE 99/2025 vp)

Valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto 7.10.2025

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala
Osastopäällikkö Olli-Pekka Rantala
Liikenneneuvos Maria Torttila
Budjettineuvos Jyrki Tanskanen

Rautatieliikenteen kulunvalvontajärjestelmän modernisointi ja peruskorjausinvestointi (Digirata)

- Digirata-hanke on Suomen rautateille välttämätön korvausinvestointi, jossa koko Suomen rataverkon turvalaitteet ja junien kulunvalvonta uudistetaan
- Rautatieliikenteen kulunvalvontajärjestelmän modernisointi ja peruskorjaus (Digiradan toteutusvaihe) sai ensimmäisen 10 miljoonan euron valtuuden vuoden 2025 talousarviossa
- Vuodelle 2026 esitetään toteutusvaiheen toista 95 miljoonan euron valtuutta
- Hankkeen kokonaiskustannusarvio on noin 1,2 miljardia euroa vuosina 2025 - 2040 sisältäen infrastruktuurin ja liikenteenohjauksen investoinnit. Lisäksi vuonna 2020 tehdyn kustannusarvion mukaan kalustonomistajien kalustoon tehtävien investointien suuruusluokka tulee olemaan noin 260 miljoonaa euroa
- Kulunvalvonnan uusimishanke jatkuu vuoteen 2040
  - liikennejärjestelmälle tavoiteltujen hyötyjen lisäksi se on välttämätön elinkaarensa päähän tulevan nykyisen junien kulunvalvontajärjestelmän (JKV) korvausinvestointi
  - Nykyisen kaltaista rautatieliikenteen kapasiteettia ja laatua ei ole mahdollista järjestää ilman kulunvalvontajärjestelmän korvaamista
- Hankkeessa rakennetaan ensimmäinen kaupalliseen käyttöön tuleva ERTMS-rataosuus Tampere-Pori/Rauma. Kaupallisen liikenteen aloittaminen edellyttää, että rautatieyritykset ovat varustelleet riittävän määrän kalustoa. Rataosan kaupallisen liikenteen vaatiman kalustovarustelun arvioidaan olevan valmis ja liikenteen alkavan vuonna 2029

Tilannekuva suurista raideliikennehankkeista

- Lentorata (aikaisempi Suomirata)
  - Tehtävänä suunnitella Pasilasta Helsinki-Vantaan lentoasemalle ja siitä Keravalle päättyvän rautatieyhteys rakentamisvalmiuteen asti
  - Suunnitteluvaiheen arvioitu päättyminen vuosien 2028-2029 aikana
  - Suunnittelun arvioutu maksimikustannus on enintään 25 miljoonaa euroa, josta valtion osuus olisi 17,5 miljoonaa
- Länsirata (aikaisempi Turun tunnin juna)
  - Helsingin ja Turun välistä nopeaa rautatieyhteyttä suunnitteleva hankeyhtiö, joka on valmis siirtymään hankkeen rakentamisvaiheeseen
  - Rakentamishankkeen arvioitu maksimikustannus n. 1,32 miljardia euroa
  - Valtio ja yhtiön kuntaosakkaat neuvottelevat rakentamisvaiheen osakassopimuksesta, jossa sovittaisiin hankkeen rakentamisvaiheen kustannusten jakamisesta
- Itärata
  - Hankeyhtiö suunnittelee uutta ratayhteyttä, joka erkaantuisi Helsinki-Vantaalle kulkevasta Lento-radasta ja kulkisi Porvoon kautta Kouvolaan
  - Suunnitteluvaiheen arvioitu maksimiskustannus on 79 miljoonaa euroa, josta valtion osuus on 40,3 miljoonaa euroa (51%)
  - Suunnitteluvaiheen arvioitu valmistuminen on 2031

Väyläverkon kehittäminen ja uudet väylähankkeet

Uudet tiehankkeet (hallituksen investointiohjelma):

- Lieksanjoen sillan uusiminen, **valtuus 20 miljoonaa euroa**.
- Uuden tieyhteyden rakentaminen Loviisan ydinvoimalaitokselle eli mt 1583 (Atomitie) rakentaminen välillä mt 170 - Saaristotie, Loviisa, **valtuus 8,4 miljoonaa euroa.**

Uudet ratahankkeet (hallituksen investointiohjelma):

- Pääradan kehittäminen: kohtauspaikat Riihimäki—Tampere ja pääradan peruskorjauksen aloittaminen, **valtuus 100 miljoonaa euroa**.
- Savon rata välillä Kouvola—Kuopio nopeuden ja kapasiteetin noston toteutus, **valtuus 40,8 miljoonaa euroa.**

Lisäksi väyläverkon kehittämismomentin sitomattomasta hankevarauksesta ehdotetaan **95 miljoonan euron valtuutta** Digiradan eli rautatieliikenteen kulunvalvontajärjestelmän modernisointi ja peruskorjausinvestoinnin jatkamiselle.

Tilannekuva hallituksen investointiohjelmasta (liikennehankkeet)

Hallitusohjelman investointiohjelma (Liite E)	Talousarvio-päätökset (ml. TAE26) M€
Korjausvelan purku	568
Infrahankkeet (Kehittämismomentti ja MAL-hankkeet)	909,8
VT5 Leppävirta-Kuopio	180
Pääradan kehittäminen Helsinki-Tampere, Liminka-Oulu-kaksoisraide, Tornio-Kolari -radan sähköistäminen	422,5
Länsiradan pääomittaminen (Espoo-Lohja & Turku-Salo)*	400
Savonrata - Kouvola-Kuopio nopeuden ja kapasiteetin nosto	45
Lentoradan suunnittelu	
Karjalanradan kehittäminen Luumäki-Imatra 2. vaihe	90
Rantaradan kehittäminen	80
Länsirannikon kilpailukyvyn ja kasvun edistämispaketti	101,9
Muut hankkeet (Vt21, Vt15, Vt23)**	166
Yhteensä	**2963,2**
Investointiohjelman laajennus (liikennehankkeet)	95,5
Kaikki yhteensä	**3058,7**

*ehdollinen talousarviopäätös (Liikenne- ja viestintäministeriö oikeutetaan allekirjoittamaan Länsirata Oy:n rakentamisvaihetta koskeva osakassopimus siten, että valtion rahoitusosuus hankkeen kustannuksista on enintään 400 000 000 euroa edellyttäen, että muut omistajat rahoittavat hanketta vähintään 400 000 000 eurolla.)

**ei sisälly alkuperäiseen hallituksen investointiohjelmaan

Väylähankkeiden rahoituksen aikaistaminen ja sitomaton hankevaraus

- Vuoden 2025 toisessa lisätalousarviossa aikaistettiin
  - hallituksen investointiohjelman hankkeiden määrärahoja yhteensä 90 miljoonalla eurolla vuosilta 2026 ja 2027 vuodelle 2025
  - sitomattomasta hankevarauksesta aloitettujen hankkeiden määrärahoja yhteensä 100 miljoonalla eurolla vuosilta 2026 ja 2027 vuodelle 2025
  - määrärahojen aikaistukset tehtiin, koska budjettikehyksissä koko valtion yhteenlasketulla tasolla ei ollut enää jakovaraa vuosilla 2026 ja 2027, jolloin ko. vuosien kehys olisi ilman aikaistuksia jouduttu ylittämään
  - 3-vuotinen siirtomäärärahamomentti antaa joustoa määrärahojen käyttämiseen
- Vuoden 2025 sitomatonta hankevarausta on jäljellä noin 32 milj. euroa olettaen että vuoden 2025 kolmas LTA toteutuu jo julkaistun VM:n kannan mukaisena
  - Vuodelta 2025 käyttämättä jäävä 32 milj. euroa voitaisiin käyttää vuonna 2026 aloitettaviin hankkeisiin
  - Varsinainen vuosien 2026-2029 hankevaraus on kuitenkin jo lähes kokonaan sidottu vuonna 2026 aloitettaviin ja sitä ennen aloitettuihin väylähankkeisiin
  - Hallitus tekee keväällä 2026 seuraavan kehyspäätöksensä vuosien 2027-2030 osalta

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Kiitos!

lvm.fi